



Delta Brooke (Gibor x Shottle x Jordan x Melchior) krijgt veel kansen als donor dankzij goede fokwaarden en een afstamming zonder O Man- en Goldwynbloed

OUTCROSSFOKPROGRAMMA GARANDEERT SPREIDING

SERIE FOKPROGRAMMA

Het fokprogramma van CRV wordt gekenmerkt door openheid, snelheid en grote aantallen. Genomic selection, een eigen nucleus en test- en satellietbedrijven zorgen voor een ongekende genetische vooruitgang op de stierenkaart. In een serie van vijf artikelen stelt CRV Magazine aan de hand van boegbeelden de verschillende fokprogramma's aan u voor.

- DEEL 1: Zwartbont
- DEEL 2: Roodbont
- DEEL 3: Hoornloos
- DEEL 4: TPI
- DEEL 5: Outcross

Binnen het fokprogramma van CRV is bewust ruimte gereserveerd voor topdieren met een outcross afstamming. Zo hebben veehouders altijd de garantie dat ze kunnen beschikken over voldoende stieren voor het maken van passende paringen.

Zo veel mogelijk genetische vooruitgang realiseren. Dat is waar het om draait in het fokprogramma van CRV. Dieren met de hoogste fokwaarden – zowel mannelijk als vrouwelijk – worden intensief benut. Dat versnelt de vooruitgang, maar daarbij ligt het gevaar van te veel gelijke combinaties en paringen tussen verwante dieren altijd op de loer. Om een eenzijdig stierenaanbod te voorkomen, besteden de foktechnici bewust aandacht aan spreiding in

bloedvoering. Binnen het fokprogramma is daarom ruimte gereserveerd voor topdieren met een outcross afstamming. Dankzij het outcrossprogramma heeft CRV naast de absolute topstieren ook altijd stieren in het pakket die hoge fokwaarden koppelen aan een afwijkende bloedvoering. Bij de Insire Topstieren zijn op dit moment de zwartbonte Delta Cupido (Vendairy Wonder x Paramount) en de roodbonte en hoornloze De Vrendt Nano P (Mitey P x Lawn Boy)

voorbeelden van stieren met hoge merkerfokwaarden die in veel veestapels breed kunnen worden ingezet. De zwartbonte fokstieren Delta Persuader (Mascol x Dustin) en Delta Bombay (Jardin x Shottle) zullen net als de roodbonte Lowlands Klimmer (Taco x Pablo) en Lowlands Franklin (Mr Burns x Taco) bij het maken van paringen weinig worden uitgesloten vanwege inteelt.

Breed inzetbaar heeft streepje voor
De aandacht voor spreiding in bloedvoering komt tot uitdrukking in alle onderdelen van het fokprogramma. Dat begint al bij de selectie van stiervaders. Stieren die nieuw bloed inbrengen, hebben een streepje voor ten opzichte van stieren met een bloedvoering die al vaak voorkomt. Er is bijvoorbeeld veel gebruikgemaakt van een stier als Delta Gravity (Gibor x Ramos). In het roodbontprogramma was inteelt lange tijd een belangrijk aandachtspunt dankzij de dominante invloed van de stieren Kian, Stadel en Lightning (KSL). Door ruim in te zetten op dieren met een KSL-vrije afstamming is in de jongste generaties nu veel spreiding in bloedvoering aanwezig. Dit is mede te danken aan de invloed van roodfactordochters van zwartbonte stieren als O Man en Goldwyn die voor de roodbontpopulatie vers bloed brengen. Voor de foktechnici van CRV is verwantschap de mate waarin de afstamming van een dier overeenkomt met andere afstammingen in het fokprogramma. Hoe lager de verwantschap, hoe meer een dier bloedversing brengt. Of een dier foktechnisch toegevoegde waarde heeft, hangt behalve van de hoogte van de fokwaarde ook af van de mate van verwantschap met andere dieren in het fokprogramma. De selectie van outcrossdieren gebeurt



Outcrosspink Delta Gea (Sudan x Jordan) scoort 304 NVI

niet alleen op basis van verwantschap in het fokprogramma, maar ook op basis van de verwachte samenstelling van de toekomstige populatie. Met behulp van SAP/StierWijzer is te voorspellen hoe vaak een stiertje in de toekomst vanwege inteelt binnen het paringsadviesprogramma zal worden uitgesloten. Stieren die breed kunnen worden gebruikt als ze in productie komen, hebben een streepje voor ten opzichte van stieren met hoge merkerfokwaarden die slechts beperkt inzetbaar zijn. Zo zorgen de foktechnici ervoor dat van elke geboortemaand een aantal stiertjes worden opgefokt die later breed in de populatie kunnen worden gebruikt. Veehouders hebben zo de garantie dat ze altijd over actuele stieren kunnen beschikken voor het maken van passende paringen.

Verwantschap selectie criterium
O Man is dankzij zijn uitzonderlijke kwaliteiten binnen de genetische top van de zwartbontpopulatie in een groot deel van de afstammingen aanwezig. Om toch voldoende ander bloed in de opfokstallen te houden, hanteren de foktechnici een strakke norm bij het selecteren van stiertjes die worden aangevoerd. Minstens twintig procent van de aangekochte dieren moet in de eerste drie generaties O Manvrij zijn. Verwantschap met de populatie is ook een selectie criterium bij de keuze van pinken die instromen in de Delta-nucleus en speelt mee bij de beslissing of een testvaars kan promoveren tot donor. Voor dieren met een afwijkende bloedvoering gelden bijvoorbeeld lagere ondergrenzen. Van boegbeeld en O Mandochter Etazon Renate worden

Tabel 1 – Voorbeelden van outcrossdieren in het zwartbontfokprogramma

NAAM	AFSTAMMING	NVI
Delta Gea	Sudan x Jordan	304
Delta Jess	Aswin x Jordan	303
Willem's Hoeve Rita 3680	Jeeves x Golwyn	299
Delta Gabriel	Gravity x Jordan	294
Diepenhoek Rozelle 60	Yano x Jeeves	289
Delta Jeltje	Plan Z x Mascol	283
Delta Welmoed	Plan Z x Mascol	277
Delta Hasta	Malaga x Gibor	271
Dolfa	Ramos x Heldostar	244
Delta Jildou	Gravity x Mascol	243
Delta Faha	Bismark x Paramount	231

Tabel 2 – Voorbeelden van outcrossdieren in het roodbontfokprogramma

NAAM	AFSTAMMING	NVI
Delta Pieta-red	Aram x Snowman	343
Delta Pita rf	Titanium x Impuls	299
YouTube Dineke 27	Applejax x Award	297
Delta Desa-red	Chanel x Super	284
Delta Peetje rf	Twist x Impuls	283
Delta Janine rf	Time x Fiction	281
Delta Josje rf	Melvin x Gofast	280
Delta Jadzia rf	Melvin x Gofast	271
Delta Mayke-red	Jego x Almighty	262
Delta Rosa rf	Lawn Boy x O Man	262
Delta Madou-red	Tableau x Malvoy	231

alleen de dochters en kleindochters benut die tot de absolute top van het fokprogramma behoren, maar een pink of vaars met een outcross afstamming kan ondanks minder hoge fokwaarden toch worden benut vanwege de toegevoegde waarde voor bloedverversing.

Verder bouwen met outcrosslijnen

Een mooi voorbeeld van een koe die via het fokprogramma voor outcrossinvloed zorgt, is Shottledochter Delta Blondie. Haar dochters van Cricket scoren hoge fokwaarden, maar zijn vanwege hun vader niet interessant voor het aanbrennen van bloedspreiding. Dat geldt wel voor de nakomelingen uit een spoeling met Gibor. Zo is haar zoon Delta Guardian al ingezet als stiervader. De beste

zonen en dochters van deze Insire-stier koopt CRV nu terug. Een volle zus van Guardian is de actuele donor Delta Brooke. Als beloftevolle pink werd ze nog gespoeld met de hoogste stiervaders van dat moment, maar daarnaast is ze voor het outcrossprogramma bewust ook gepaard met stieren zonder O Manbloed, zoals de Amerikaanse Mascolzoon Massey. Met een fokwaarde van 248 NVI kan Brooke nu als donorkoe goed voor de dag komen, al behoort ze niet tot de absolute top. Ze kan echter bogen op een afstamming die in het fokprogramma weinig voorkomt, maar die met achtereenvolgens Gibor, Shottle, Jordan en Melchior wel uit een lijn met betrouwbare fokstieren is opgebouwd.

Op het bedrijf van de familie Van Gastel in Nispen werd Brooke als vaars getest en ingeschreven met 86 punten. Ze realiseerde een vaarzenlijst van 8282 kg melk met 4,55% vet en 3,76% eiwit in 305 dagen. Op het testbedrijf werd ze al gespoeld met outcross-stieren zoals Delta Cupido (Vendairy Wonder x Paramount), Texel Beauty Pioneer (Planet x Shottle) en Lowlands Chicane (Delta Edison x Mascol). Inmiddels staat Brooke als droge donorkoe weer in Terwispel waar ze benut wordt voor ivp, onder andere met Border Sven (Hoekland Maik x Jorryn). De hoogste kalveren uit deze combinaties kunnen volgend jaar geselecteerd worden om verder te bouwen aan outcrosslijnen met hoge fokwaarden.

Satellietbedrijf Geboers zet in op alternatieve bloedvoering

Op zijn inseminatielijstjes staan de namen Kodak en Atlantic, maar ook de oudgediende O Man en outcross-stieren als Delta Malaga, Delta Arroyo rf, en Gibor. Frans Geboers is niet een veehouder die in de fokkerij met de grote meute meeloopt. 'Ik hou er wel van om iets anders te doen dan een ander', verklaart de Brabander met een glimlach. 'In de fokkerij ben ik altijd op zoek naar zogenaamde "harde genen", dat wil zeggen stieren die goed scoren op kenmerken die te maken hebben met levensduur zoals beenwerk, klauwgezondheid, vruchtbaarheid en uiergezondheid.' Daarnaast gebruikt Frans graag stieren met een afwijkende afstamming. 'Je kunt je afvragen of outcross nog echt bestaat, maar ik vind het wel belangrijk dat lijnen met een alternatieve

bloedvoering zo veel mogelijk in stand worden gehouden. We zouden ze in de toekomst nog wel eens nodig kunnen hebben om te voorkomen we dat we terug moeten grijpen op andere rassen.' Frans Geboers is de fokkerijman op het bedrijf dat hij met zijn broer Dirk beheert in het Noord-Brabantse Liessel. Samen melken ze 140 zwart- en roodbonte koeien. Op het 60 hectare grote bedrijf lopen daarnaast 120 stuks jongvee. Eiwitpercentage is de laatste jaren een belangrijk kenmerk geweest bij de stierkeuze en dat is terug te zien in de gemiddelde productie van de koeien: 8600 kg melk met 4,59% vet en 3,69% eiwit. NVI is in het fokbeleid nooit leidend geweest. Toch duiken in de veestapel van de gebroeders Geboers, dankzij het gebruik van goede outcross-stieren, soms dieren op die voor CRV foktechnisch interessant zijn, zoals Anneke 48 (Gibor x Kian x Lucky Leo), Anneke 51 (Sudan x Gibor x Jocko) en Rika 143 rf (Jeeves x Manitas x Stadel). Vanuit de liefhebberij voor de fokkerij ontstond ook de interesse voor het aankopen van embryo's uit het CRV-fokprogramma, waarbij Frans altijd op zoek was naar alternatieve afstammingen. Nu hebben de gebroeders als satellietbedrijf een contract voor de afname van een veertigtal embryo's per jaar uit het outcrossprogramma. Recent ingezette embryo's hebben onder andere de stieren Arroyo rf, Hoekland Maik, Border Sven en Nano P als vaders. Hoewel hij bij het insemineren van zijn veestapel nog voornamelijk inzet op dochtergeteste stieren ziet Frans een duidelijke toegevoegde waarde voor de techniek van genomic selection. 'Ik denk dat genomfokwaarden een belangrijk hulpmiddel kunnen zijn om bijvoorbeeld de vruchtbaarheid en uiergezondheid van de Nederlandse veestapel te verbeteren. In het verleden wisten we niets over deze kenmerken, nu kunnen we bij een jong kalf al veel zeggen over de genetische aanleg. Het zou dom zijn als we daar geen gebruik van zouden maken.'

